

Vermilion Dorota Moryto-Naumiuk

3 Maja 127b/4

05-420 Józefów

Email.: dorotamoryto@gmail.com

Tel.: 608477379

**PROPONOWANY PROGRAM PRAC KONSERWATORSKO-
RESTAURATORSKICH PRZY PRZYDROŻNEJ, NEOGOTYCKIEJ KAPLICZCE Z
MIEJSCOWOŚCI PODZAMCZE (GM. MACIEJOWICE)**

Kapliczka przydrożna widok od frontu

Kapliczka przydrożna widok bocznej ściany

KRÓTKI OPIS

Kapliczka pochodząca z połowy XIX w., powstała zapewne na zlecenie Zamoyskich właścicieli dóbr Podzamcze. Usytuowana jest na skraju wsi, na rozdrożu, w niedalekiej odległości od klasycystycznego pałacu z początku XIX wieku, projektu F.A. Lesela. Następnie przebudowanego w 2 połowie XIX w. przez architekta K.D. Makowskiego. Neogotycka architektura kapliczki wskazuje na związek z innymi budowlami zespołu pałacowo – parkowego, jak np. neogotycka baszta czy stajnie. Umieszczona w kapliczce figura Matki Boskiej jest prawdopodobnie późniejsza.

Neogotycka kapliczka z figurą Matki Boskiej usytuowana jest na porośniętej trawą wysepce przy skrzyżowaniu szosy z Maciejowic do Sobolewa z drogą boczną do Oronnego.

Kapliczka wzniesiona jest na planie trójkąta ze ściętymi narożnikami, na dwustopniowej podmurówce. Posadowiona jest na cokole, którego naroża są oszkarpowane. Na ścianach cokołu umieszczone są ozdobne płyciny. Na frontowej widnieje napis (gotyckie liternictwo) „Bogu za Rodziców”. Pod nim umieszczona jest dwupółowa tarcza herbowa z herbem Jelita potockich i Pilawa Zamoyskich

Na nim umieszczona jest trójarkadowa, ażurowa część właściwa. Arkady mają ostrołukową formę. Górna część otworów ma kształt wieloliścia. W centralnej części umieszczona jest figura Matki Boskiej w typie immaculata(? Ale bez księżycy). Postać przedstawiona jest w lekkim kontrapoście ze złożonymi w modlitewnym geście rękami. Głowa lekko pochylona.

Kapliczka zwieńczona jest pięciobocznym hełmem w formie ostrosłupa zwieńczonego ażurowym krzyżem. Otoczony on jest trzema pinaklami

Obiekt wykonany jest w większości z piaskowca, widoczne są spoinowania bloków kamienia oraz z betonu (późniejsze naprawy?). W obecnej formie kapliczka wraz z rzeźbą Matki Boskiej jest polichromowana w tonacjach białych i błękitnych.

Kapliczka przydrożna widok bocznej ściany

KRÓTKI OPIS STANU ZACHOWANIA

Na powierzchni obiektu zgromadziły się zabrudzenia wynikające z akumulacji kurzu pyłów i spalin z powietrza.

Kapliczka jest pokryta wieloma wtórnymi powłokami malarskimi. Łuszczą się one dużymi płatami, w wielu miejscach polichromia odpadła co daje wyjątkowo niekorzystny efekt estetyczny.

Powierzchnie obiektu skolonizowały mchy, glony i porosty co niesie ze sobą poważne zagrożenia dla kamiennego podłoża konstrukcyjnego.

Kamień z którego wykonano kapliczkę w wielu partiach jest zmurszały i wymaga konsolidacji. Spoinowania bloków kamienia wykonane są niezbyt fachowo (zaprawami ze zbyt drobnym uziarnieniem kruszywa).

Na powierzchni kamienia widoczne są spękania, które powstały zapewne na skutek migracji wód opadowych, lub też uderów mechanicznych. Kilka lat temu kapliczka została uszkodzona w trakcie wypadku samochodowego i była naprawiana.

Widoczne są również skorodowane gwoździe (kotwy) żelazne. Produkty korozji w wielu miejscach rozsadziły kamień.

W wielu miejscach widoczne są uszkodzenia mechaniczne – wyszczerbienia narożników, odłamane elementy (w partii podmurówki).

Stan zachowania obiektu jest zdecydowanie niezadowolający i wymaga podjęcia prac konserwatorsko-restauratorskich.

PROPONOWANY CEL I ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI

Założeniem prac konserwatorskich powinno być zabezpieczenie obiektu przed dalszą destrukcją oraz wzmocnienie i konsolidacja zachowanej substancji kamiennej. W tym celu

należy obiekt oczyścić z zabrudzeń, wtórnych nawarstwień i produktów korozji metali. Poddać go należy dezynfekcji tak aby usunąć kolonizujące go organizmy. Należy wykonać niezbędne prace kamieniarskie a kamień poddać konsolidacji i hydrofobizacji.

Intencją Inwestora jest aby utrzymać polichromowany charakter obiektu. W tym celu należy po przeprowadzeniu badań stratygraficznych ustalić zgodnie z najstarszą zachowaną warstwą malarską ustalić kolorystykę obiektu i wykonać rekonstrukcję polichromii odpowiednio dobranymi farbami, dobrej jakości i odpornymi na ekstremalne warunki atmosferyczne.

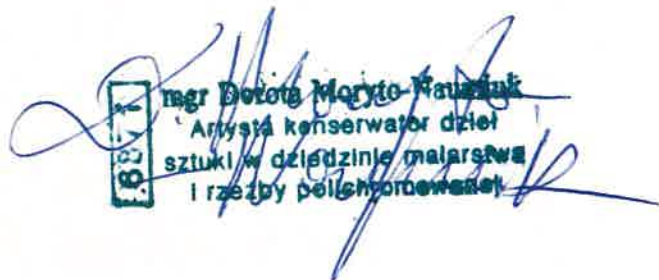
W bezpośrednim otoczeniu kapliczki należałoby wykonać nową nawierzchnię ułatwiającą odpływ wód opadowych z odpowiednim spadkiem i wysypną odpowiednimi rodzajami kruszywa.

PRPONOWANY PROGRAM PRAC KONSERWATORSKO-RESTAURATORSKICH

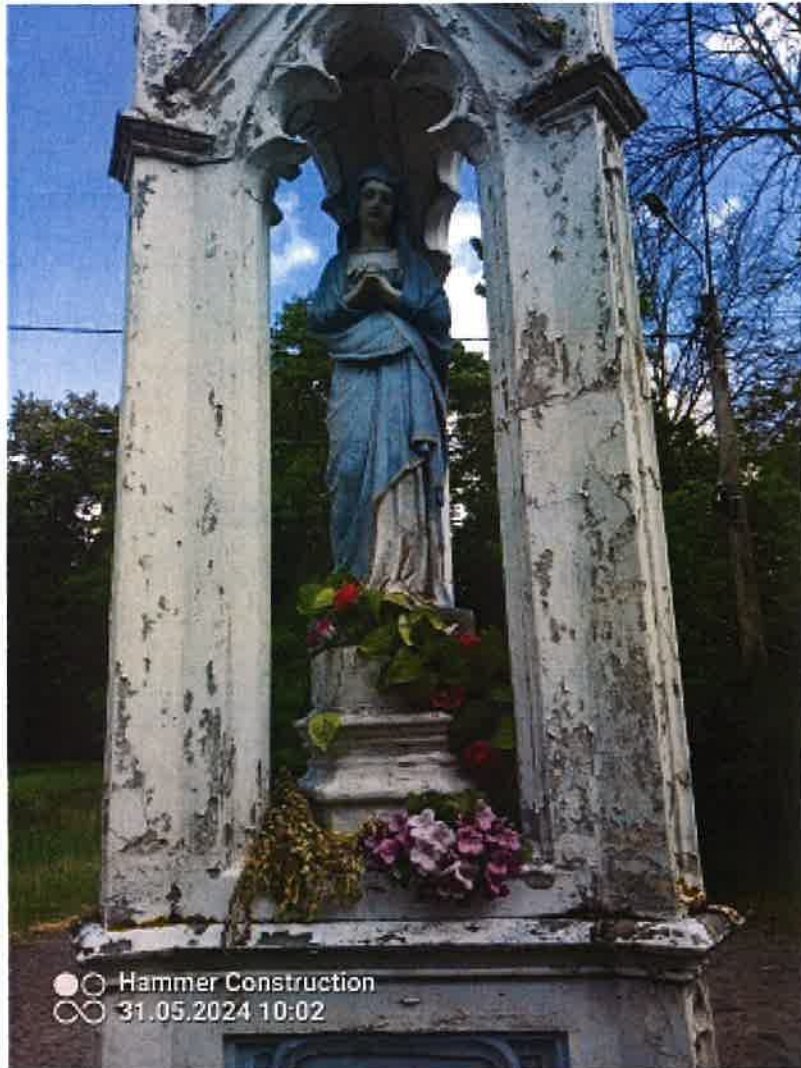
1. Wykonanie badań stratygraficznych i ustalenie kolorystyki najstarszej zachowanej warstwy malarskiej.
2. Usunięcie kurzu i brudu z powierzchni obiektu oraz kolonii mchów i porostów.
3. Demontaż elementów możliwych do zdemontowania. I przewiezienie ich do pracowni.
4. Po dobraniu optymalnej metody usunięcie wtórnych powłok malarskich, z pozostawieniem świadków umożliwiających rekonstrukcję polichromii.
5. Dezynfekcja powierzchni piaskowca środkiem biobójczym przeciwko glonom, grzybom i porostom Preventol RI-50.
6. Usunięcie rdzewiejących kotew i gwoździ.
7. Elementy metalowe możliwe (kotwy) do ponownego użycia oraz krzyż wieńczący kapliczkę, należy oczyścić z produktów korozji i zabezpieczyć odpowiednią farbą antykorozyjną.
8. Wzmocnienie powierzchni obiektu preparatem KSE 300 Remmers.
9. Wykonanie niezbędnych prac kamieniarskich (wstawienie fleków z odpowiednio dobranego kamienia przy zastosowaniu klejów odpornych na czynniki atmosferyczne)

10. Uzupelnienie ubytkow zaprawa Remmers Restaurienmortel RM gradacja 0,2 tak aby uniemozliwic migracje wody w glab obiektu. Ma to na celu zapobiezanie rozsadzaniu kamienia przez lod w czasie mrozu.
11. Montaz zdemontowanych uprzednio elementow.
12. Scalenie kolorystyczne - rekonstrukcja polichromii z uzyciem farb firmy Remmers Sliconfarbe SF, LA, badz Keim Historic Lasur. Pomalowanie krzyza w odpowiedniej kolorystyce farbami do metalu (np. hammerite)
13. Hydrofobizacja kapliczki preparatem Funcosli Remmers SL.
14. Wykonanie niezbednych prac ziemnych .
15. Wykonanie warstwy drenujacej z odpowiedniego kruszywa
16. Wykonanie dokumentacji powykonawczej

VERMILION
Dorota Moryto-Naumiuk
06-420 Jozefow, ul. 3 Maja 127B m. 4
tel. 808 477 379
NIP 113-201-72-16

mgr Dorota Moryto-Naumiuk
Artysta konserwator dzieł
sztuki w dziedzinie malarstwa
i rzeźby polichromowanej

ZAŁĄCZNIK FOTOGRAFICZNY

Łuszcząca się malatura na powierzchni obiektu

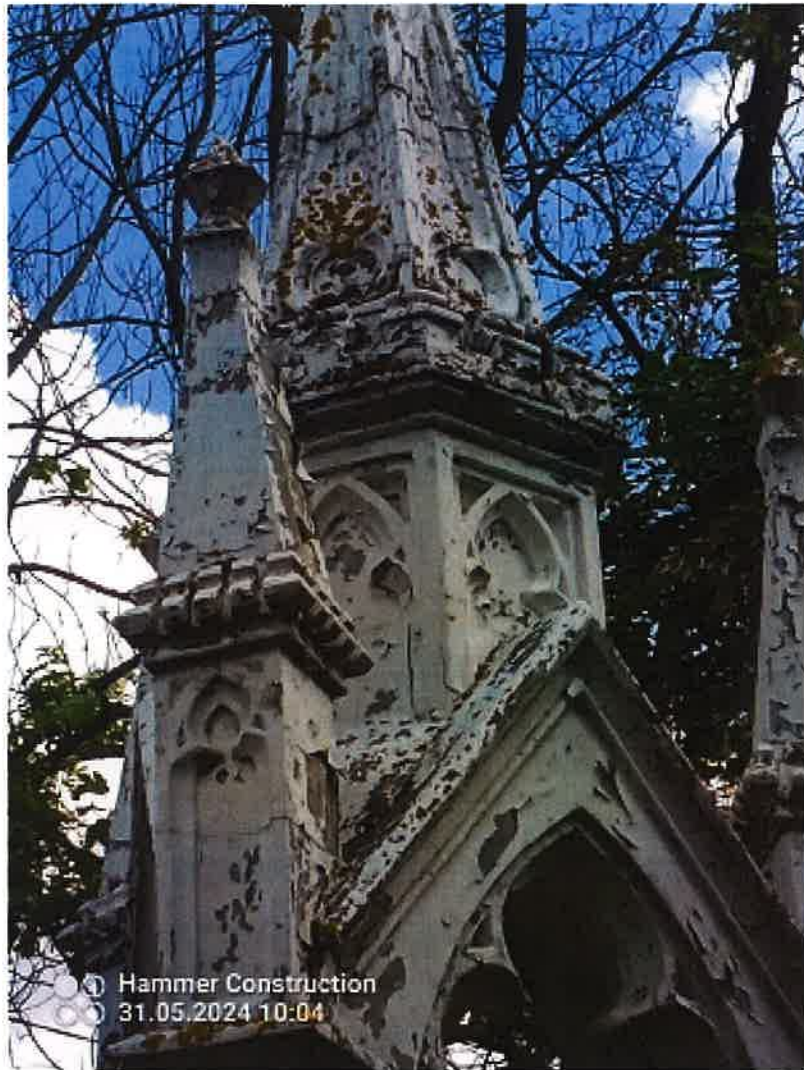

Tarcza herbowa – widoczne zniszczenia warstw malarskich i kamienia

Płycina cokołu- frontowa- pęknięcie kamienia

Kolonie mchów i porostów na hełmie i pinaklach kapliczki

Kolonie mchów i porostów w środkowej części kapliczki

Widoczny ubytek kamienia spowodowany rozsadzeniem go przez korodującą kotwę

Uszkodzenia części arkadowej spowodowane przez rdzę i łuszczące się warstwy polichromii.

Uszkodzenia kamienia w dolnej partii płaszcz Matki Boskiej

Pęknięcia i uszkodzenia kamienia w postumenciku rzeźby Matki Boskiej

Murszejący kamień widoczny pod wtórnymi warstwami